

بانک مرکزی اروپا

European Central Bank

بانک مرکزی اروپا یا نظام بانک‌های مرکزی اروپا (European System of Central Banks) بر مبنای معاهده ماستریخت (Maastricht) در دسامبر ۱۹۹۱ میلادی تأسیس شد و از اول ژوئن ۱۹۹۸ با پذیرش مسئولیت‌های «مؤسسه پولی اروپا» فعالیت خود را آغاز کرد. این نهاد یک سازمان کاملاً مستقل است که در فرانکفورت آلمان بنا شده و به‌وسیله اتحادیه پولی و اقتصادی اروپا به‌وجود آمده است (شیم و کنستاس، ۱۳۸۸: ۱۶۵). بانک مرکزی اروپا مسئولیت ایجاد ثبات اقتصادی در حوزه یورو را برعهده دارد و طبق معاهده ماستریخت وظیفه دارد از سیاست‌های اقتصادی اتحادیه اروپا حمایت کند (والدز و وود، ۱۳۸۶: ۶۳). بانک به‌وسیله هیئت‌مدیره‌ای اداره می‌شود که متشکل از ۶ عضو از اعضای هیئت‌رئیس و رؤسای بانک‌های مرکزی کشورهای مشارکت‌کننده در یورو است. این هیئت سیاست‌های بانک را نیز تعیین می‌کند.

نقش بانک مرکزی اروپا ایجاد هماهنگی بین بانک‌های مرکزی کشورهای عضو اتحادیه اروپا و مدیریت پول واحد اروپایی و مراقبت از قدرت رقابتی آن است. هدایت سیاست‌های پولی و اقتصادی اروپا از دیگر مسئولیت‌های آن اعلام شده است. ثبات قیمت‌ها و حفظ قدرت خرید یورو هدف اصلی بانک است و موظف به پشتیبانی از رشد اقتصادی و حفظ و ایجاد مشاغل در اتحادیه اروپا است (ECB, 2009)

بانک مرکزی اروپا بر کار بانک‌های دیگر نیز نظارت دارد. این بانک برای تعیین نرخ بهره به بانک‌های مرکزی کشورهای عضو رهنمود می‌دهد؛ و با دادن وام به بانک‌های تجاری حوزه یورو نرخ بهره را در بازار کنترل می‌کند. مدیریت ذخایر ارزی حوزه یورو، تضمین امنیت و پایداری سیستم بانکی اروپا از دیگر اقدامات بانک مرکزی اروپا

است. این بانک همچنین اطمینان حاصل می‌کند که بازارهای مالی و مؤسسات به‌خوبی تحت نظارت مقامات ملی قرار گیرند و سیستم‌های پرداخت به‌خوبی کار کنند. همچنین تولید اسکناس‌های یورو به‌وسیله کشورهای منطقه یورو را تحت نظر و کنترل دارد (ECB, 2009).

بانک مرکزی اروپا دارای استقلال ابزاری و اهدافی از اتحادیه اروپا و دولت‌های ملی و دارای کنترل کامل بر سیاست پولی است. این بانک بسیار مستقل‌تر از سایر بانک‌های مرکزی جهان است. زیرا منشور آن توسط قوانین تغییر نمی‌کند. منشور بانک مرکزی اروپا را فقط می‌توان به‌وسیله بازبینی معاهده ماستریخت تغییر داد که دارای فرایند پیچیده‌ای است (میشکین و ایکینز، ۱۳۹۱: ۲۷۸)

کتاب‌شناسی

شیم، جی.کی. و کنستاس، م. (۱۳۸۸). *دانشنامه مالیه بین‌الملل و بانکداری*، ترجمه گروه مترجمین، تهران: پژوهشکده پولی و بانکی. والدز، اس. و وود، ج. (۱۳۸۶). *مبانی بازارهای مالی جهانی*، ترجمه منوچهر فکری‌ارشاد، تهران: سازمان مدیریت صنعتی. میشکین، ف. و ایکینز، اس. (۱۳۹۱). *بازارها و نهادهای مالی*، ترجمه حمید کردبچه، تهران: پژوهشکده پولی و بانکی.

The European Central Bank, (2009). *The Eurosystem, The European System of Central Banks: Road to Economic and Monetary*, Luxembourg: European Central Bank.

توحید فیروزان سرنقی

گروه بانک و بیمه گمرک، دانشکده مدیریت، دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران